

מראי מקומות - יבמות

קיא.

דנקט. וכ' הערוך לנר לתרץ ע"פ מה שהק' תוס', למה נקט ציור זה דבא על החרשת דהוי ביאה פסולה על הצד דנשואי קטנה קנוי ומשוויירת פסולה לרבנן, בשלמא בפרק ר"ג הי' מקום לגזור בביאה פסולה, דגזור ביאה אחר הגט אטו ביאה אחר חליצה, אבל הכא מאי איכא למימר. ות' דה"נ יש לגזור, דאמרי דביאת חרשת ביאה כשרה היא, ואע"פ שאחר ביאת קטנה היא, ואתי לאחלופי בגדולה, שאחר שבא על הגדולה, יחזור ויבא על אחותה. וכ' הערל"נ ד"ל דהוקשה לרש"י תי' תוס', דהא אחות אשה הוא פסוק מפורש בקרא, ואי"צ לגזור בכה"ג, וכמש"כ תוס' לעיל (ג' ד"ה מדגט), ולכן כ' רש"י דמייירי לאחר שגירשה, דאז אינו קרא מפורש, אלא דרשה ד"כל שבחיה", ולכן שפיר גזרי'.

ד. מי שהי' נשוי שתי יתומות, קטנה וחרשת פרש"י, דיתומות דנקט משום קטנה נקט [דחרשת לעולם הוי מדרבנן]. והק' הערוך לנר, דאי"ז מספיק, דהול"ל יתומה קטנה וחרשת. אולם כ' ד"ל דנקט יתומות דמילתא דפסיקא היא דאין לחרשת קידושין מן התורה, אבל אם לאו יתומה היא, משכחת גם בחרשת מעיקרא קידושין דאורייתא, כגון שקבל אביה קידושין בשבילה כשהיא קטנה. וצידד דאולי זו היתה כוונת רש"י, דמש"כ משום קטנה נקט, היינו משום חרשת שנתקדשה כשהיא קטנה קאמר, דאי לאו יתומה היא, וקבל אביה קידושיה, א"כ אף בחרשת מעיקרא מקודשת מן התורה.

ה. מי שהי' נשוי לשתי יתומות קטנות ומת וכו' לא פסל את הראשונה יש לעי', מה הדין של השני', וכ' הרמב"ם (יבום ה', כו) דמלמדין השני' למאן, ויקיים זה יבמתו הקטנה שנבעלה תחלה. ועי' במאירי (לעיל קי) שהביא דברי הרמב"ם, וכ' שאינו יודע למה צריך מיאון כלל, שהרי כיון שנפטרה השני' ע"י ביאת הראשונה, א"כ אין זה אלא ביאת זנות, וא"כ למה נאמר שצריכה מיאון כלל, והניח בקו'.

א. דאי ס"ד חרשת קנוי ואינה קנוי...

תיתיב גבי' ממ"נ, אי קנוי היא, וכו'.

פרש"י, דאם קנוי היא, תו ליכא זיקה אבתרייתא, דהא הי' לה ביאה כשרה, ואין אחר ביאה כשרה כלום. ואם לאו קנוי היא, הא נכרית בעלמא היא, ולא פסלה לה ביאת קטנה. והוסיף הרשב"א (ק), דאע"ג דגם צריכין לעשות חליצה על הקטנה, וא"כ הי' מקום לומר שיש לחוש לשמא יאמרו בית מקצתו בנוי ומקצתו חלוץ, אין לחוש לזה, דמה בכך שיאמרו [וכמבואר לעיל לא:- לב].

ב. דתניא ב' אחין נשואין ב' אחיות יתומות קטנות וכו'.

פי' הריטב"א דראיית הגמ' היא דוקא מהא דאם בא על החרשת נותן לה גט והותרה. וביאר דמה שאין להביא רא' מהירשוא, מהא דחרשת יוצאה בגט, וקטנה תמתין עד שתגדיל ותחלוץ, היינו משום דאי אמרת חרשת קנוי ומשוויירת, וקטנה קנוי ואינה קנוי, יש להסתפק דלמא קטנה קנוי לגמרי וזיקתה גמורה, וא"כ החרשת אסורה משום אחות זקוקתה, שהרי היא אינה קנוי לגמרי, וגם הקטנה אי אפשר לייבם, דלמא אינה קנוי כלל, וא"כ הו"ל אחות אשתו ע"י מי שקנוי ומשוויירת. וגם י"ל להיפך, דאם החרשת קנוי ואינה קנוי, וקטנה קנוי ומשוויירת, אשתו החרשת אסורה, דלמא אינה קנוי כלל, ונמצא דאסורה מדין אחות זקוקתה, דהקטנה קנוי לו קצת. וגם היבמה הקטנה אסורה עליו, דלמא חרשת קנוי לגמרי, וממילא היא אסורה משום אחות אשתו. וכן פי' בסיפא, הא דמת בעלה של חרשת, דא"ש בין למ"ד קטנה קנוי ואינה קנוי, והחרשת קנוי ומשוויירת, ובין למ"ד להיפך, ולכן הק' דוקא מהא דאם בא על חרשת.

ג. ואם בא על החרשת, נותן לה גט והותרה.

פרש"י, דבא עליה אחר שגירש הקטנה. וק', מה לי אם גירש הקטנה או לא, הרי אפי' אם לא גירש הקטנה צריך להיות הדין כן, דממ"נ הותרה לשוק עכשיו ע"י הגט, ומ"ש גירש